SYSTEM OCENIANIA Z RELIGII DLA KLASY VII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

według podręcznika „Błogosławieni, którzy szukają Jezusa”
zgodnego z programem nauczania „Kim jestem jako człowiek, kim chcę być jako chrześcijanin” nr AZ-3-01/13

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA

W procesie oceniania **obowiązuje stosowanie zasady kumulowania wymagań** (ocenę wyższą otrzymać może uczeń, który spełnia wszystkie wymagania przypisane ocenom niższym). Oceniamy wiedzę i umiejętności ucznia oraz przejawy ich zastosowania w życiu codziennym, przede wszystkim w szkole. Gdy uczeń ubiega się o ocenę celującą, bierzemy pod uwagę również jego zaangażowanie religijno-społeczne poza szkołą.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:
a) nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, (i)
b) odmawia wszelkiej współpracy, (i)
c) ma lekceważący stosunek do przedmiotu i wiary.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania konieczne:
a) w zakresie wiadomości i umiejętności opanował treści najłatwiejsze, najczęściej stosowane, stanowiące podstawę do dalszej edukacji,
b) wykazuje choćby minimalne zainteresowanie przedmiotem i gotowość współpracy z nauczycielem i w grupie.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania podstawowe:
a) opanował treści najbardziej przystępne, najprostsze, najbardziej uniwersalne, niezbędne na danym etapie kształcenia i na wyższych etapach,
b) uczestniczy w rozwiązywaniu problemów oraz umiejętnie słucha innych.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania rozszerzające:
a) opanował treści umiarkowanie przystępne oraz bardziej złożone,
b) ukierunkowany jest na poszukiwanie prawdy i dobra oraz szanuje poglądy innych,
c) aktywnie realizuje zadania wykonywane w grupie.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania dopełniające:
a) opanował treści obejmujące elementy trudne do opanowania, złożone i nietypowe,
b) wykazuje własną inicjatywę w rozwiązywaniu problemów swojej społeczności
c) wszechstronnie dba o rozwój swojej osobowości i podejmuje zadania apostolskie.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:
a) posiadł wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania przedmiotu w danej klasie, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
b) biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania danej klasy, proponuje rozwiązania nietypowe, rozwiązuje także zadania wykraczające poza program nauczania tej klasy,
c) osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach kwalifikując się do finałów na szczeblu powiatowym, regionalnym, wojewódzkim albo krajowym lub posiada inne porównywalne osiągnięcia.

PRZEDMIOT OCENY	OCENA					
	celująca	**bardzo dobra**	**dobra**	**dostateczna**	**dopuszczająca**	**niedostateczna**
1. Cytaty z Pisma Świętego. Modlitwy, pieśni	• dokładna znajomość cytatu wraz ze znajomością źródła (np. Ewangelia św. Mateusza)	• dokładna znajomość cytatów z lekcji	• przytoczenie sensu cytatu własnymi słowami	• niezbyt dokładna znajomość sensu cytatu	• skojarzenia z treścią cytatu	• brak jakiejkolwiek znajomości cytatów
2. Zeszyt przedmiotowy	• wszystkie tematy • zapisy • prace domowe • staranne pismo • własne materiały • ilustracje itp.	• starannie prowadzony • wszystkie tematy i notatki • prace domowe	• zeszyt staranny • luki w zapisach (sporadyczne do 5 tematów)	• zeszyt czytelny • braki notatek, prac domowych (do 40% tematów)	• pismo niestaranne • liczne luki w zapisach (do 70% tematów)	• brak zeszytu
3. Prace domowe	• staranne wykonanie • treści wskazujące na poszukiwania w różnych materiałach • dużo własnej inwencji • twórcze	• merytorycznie zgodne z omawianym na lekcji materiałem • staranne • czytelne • rzeczowe	• wskazują na zrozumienie tematu • niezbyt twórcze	• powiązane z tematem • niestaranne	• widać próby wykonania pracy • na temat	• praca nie na temat • brak rzeczowości w pracy • brak pracy
4. Testy i sprawdziany	• wszystkie polecenia wykonane poprawnie • rozwiązane też zadanie dodatkowe	• 75% spełnionych wymagań podstawowych (łatwe, praktyczne, przydatne życiowo, niezbędne) • 75% spełnionych wymagań rozszerzających (bardzo trudne i trudne, teoretyczne, naukowe)	• 75% zadań podstawowych • 50% wymagań • rozszerzających	• 75% wiedzy z zakresu wymagań podstawowych (bardzo łatwe i łatwe, niezbędne w dalszej edukacji)	• 50% wiedzy z zakresu wymagań podstawowych	• poniżej 30% odpowiedzi dotyczących wiedzy podstawowej
5. Odpowiedzi ustne	• wiadomości zawarte w podręczniku i zeszycie uzupełnione wiedzą spoza programu • wypowiedź pełnymi zdaniami, bogaty język • używanie pojęć	• wiadomości z podręcznika i zeszytu prezentowane w sposób wskazujący na ich rozumienie, informacje przekazywane zrozumiałym językiem • odpowiedź pełna nie wymagająca pytań dodatkowych	• wyuczone na pamięć wiadomości • uczeń ma trudności w sformułowaniu myśli własnymi słowami • potrzebna pomoc nauczyciela	• wybiórcza znajomość poznanych treści i pojęć • odpowiedź niestaranna • częste pytania naprowadzajace	• słabe wiązanie faktów i wiadomości • chaos myślowy i słowny • odpowiedź bełkotliwa, niewyraźna, pojedyncze wyrazy • dużo pytań pomocniczych	• brak odpowiedzi lub odpowiedzi świadczące o braku wiadomości rzeczowych
6. Aktywność	• uczeń wyróżnia się aktywnością na lekcji • korzysta z materiałów zgromadzonych samodzielnie	• uczeń zawsze przygotowany do lekcji • często zgłasza się do odpowiedzi • wypowiada się poprawnie	• stara się być przygotowany do lekcji chętnie w niej uczestniczy	• mało aktywny na lekcjach	• niechętny udział w lekcji	• lekceważący stosunek do przedmiotu i wiary

7. Inscenizacje, gazetka szkolna, praca na rzecz Kościoła i inne	• wiele razy pomaga w różnych pracach • pilnie i terminowo wykonuje powierzone zadania, dużo własnej inicjatywy • aktywnie uczestniczy w życiu małych grup formacyjnych (ministranci, oaza itp.) • reprezentuje szkołę (parafię) w konkursie przedmiotowym (olimpiadzie)	• starannie wykonuje powierzone przez katechetę zadania • przejawia postawę apostolską	• niezbyt chętnie wykonuje zadania poza lekcjami, ale nie unika ich zupełnie • uczestniczy w rekolekcjach szkolnych			

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA

SEMESTR I

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	**dostateczna**	**dobra**	**bardzo dobra**	**celująca**
I. Otwarci na Bożą miłość	• wymienia, co jest dla niego ważne • podaje prawdę, że Bóg kocha miłością bezwarunkową • wskazuje teksty biblijne mówiące o powszechności grzechu • wskazuje na Jezusa jako Zbawiciela, który wyzwala z niewoli grzechu • wymienia najważniejsze wartości w życiu człowieka • podaje prawdę, że stan duszy człowieka wpływa na jego relacje z otoczeniem • prezentuje treść perykopy o dwunastoletnim Jezusie w świątyni • definiuje modlitwę jako spotkanie i dialog z Bogiem	• podaje przykłady działania kochającego Boga w swoim życiu • interpretuje biblijną perykopę o zwiastowaniu • omawia prawdę, że grzech jest przeszkodą w poznaniu i akceptacji prawdy o sobie i o Bożej miłości • określa, jaki ideał siebie chciałby osiągnąć, który będzie podobał się Panu Bogu • podaje, w jaki sposób zaprasza Jezusa do swego życia • podaje przykłady gubienia i odnajdywania Boga w życiu chrześcijanina • opowiada, w jaki sposób szuka Jezusa, identyfikując się z Maryją lub Józefem	• wyjaśnia, na czym polega miłość bezwarunkowa • uzasadnia, że poszukiwanie Boga oznacza otwarcie się na Jego Miłość (jak Maryja) • interpretuje biblijną perykopę uzdrowieniu paralityka (Mt 9,1-8) • określa, w jaki sposób oddaje Jezusowi swoje grzechy • interpretuje biblijną perykopę o Zacheuszu (Łk 19,1-10) • uzasadnia, że warto poszukiwać Jezusa pomimo swojej grzeszności • wymienia formy i rodzaje modlitw i podaje przykłady • charakteryzuje życie człowieka jako ciągłe poszukiwanie Boga	• formułuje własną modlitwę dziękczynną za miłość okazywaną przez Boga • podaje, w jaki sposób otwiera się na bezwarunkową miłość Boga i ją przyjmuje • uzasadnia, że o własnych siłach człowiek nie jest w stanie wyzwolić się z grzechu i potrzebuje Bożej pomocy • charakteryzuje konsekwencje zaproszenia Jezusa do swego serca (życia) • podaje, w jaki sposób dba o dobre relacje z rodziną i w grupie koleżeńskiej • uzasadnia, dlaczego Boga (Jezusa) trzeba nieustannie szukać	• daje świadectwo, w jaki sposób troszczy się o „sprawy Boże” w swoim życiu

II. Przyjaźń	• wyjaśnia pojęcia: czyste serce, pożądliwość • podaje przyczyny konfliktu króla Saula z Dawidem • wylicza cechy prawdziwej przyjaźni • wymienia cechy charakteryzujące przyjacielskie relacje • podaje przykłady dobrych relacji dorastających dzieci z rodzicami • określa, co to jest wolontariat • wymienia rodzaje pracy wolontariatu • definiuje, czym są uzależnienia • wylicza różne formy uzależnień (papierosy, alkohol, narkotyki, zakupy) • określa szkodliwość narkotyków • wymienia pozytywne i negatywne strony kontaktu przez Internet • wskazuje, jak chronić swoją godność i prywatność w sieci • określa, jakiej postawy wobec życia oczekuje od nas Bóg • podaje prawdę, że problemy są nieodłączną częścią życia człowieka	• wskazuje (wymienia) różnice psychiczne między mężczyzną i kobietą • podaje przykłady sytuacji, kiedy przyjaźń jest poddana próbie • określa, w jaki sposób chce budować relacje przyjaźni • podaje przykłady działań (zachowań) budujących wzajemne zaufanie • wyraża szacunek wobec rodziców (opiekunów) • wskazuje sposoby włączenia się w wolontariat w swojej miejscowości lub okolicy • podaje, w jaki sposób szuka grupy, z którą chce pomagać innym • wyraża dezaprobatę wobec wszelkiego rodzaju uzależnień • podaje, w jaki sposób i kto może pomóc ludziom uzależnionym • podaje zasady właściwego korzystania z Internetu • wskazuje pozytywne sposoby rozwiązywania problemów, które spotyka w życiu • wskazuje, gdzie mogą szukać pomocy osoby mające myśli samobójcze	• omawia prawdę, że człowiek przeżywa swoje życie i wyraża się jako mężczyzna lub kobieta • charakteryzuje życie zniewolone pożądliwością i postawę czystego serca • opowiada historię relacji Dawida z królem Saulem • charakteryzuje przyjaźń Dawida i Jonatana • uzasadnia konieczność okazywania czci rodzicom • uzasadnia, dlaczego warto słuchać rodziców • charakteryzuje owoce zaangażowania się w wolontariat • wyjaśnia, na czym polegają poszczególne uzależnienia • charakteryzuje skutki uzależnienia • podaje, w jaki sposób może wspierać kolegów, którzy mieli kontakt z narkotykami • charakteryzuje różnice między światem wirtualnym a realnym • określa postawę zdrowego dystansu wobec świata wirtualnego • charakteryzuje życie ludzkie jako największy dar otrzymany od Boga • wyjaśnia, że samobójstwo nie jest rozwiązaniem problemu	• właściwie ocenia różne opinie i zachowania dotyczące ludzkiej seksualności prezentowane w reklamach • określa działania, jakie podejmuje w zakresie wychowania siebie do czystości • wyjaśnia, na czym polegają dobre relacje rówieśnicze • określa, jakie działania ukierunkowane na dobro planuje podjąć z wspólnie rówieśnikami • formułuje prawa i obowiązki rodziców wobec dzieci oraz dzieci wobec rodziców • wyjaśnia słowa Jezusa „Więcej szczęścia jest w dawaniu, aniżeli w braniu” • referuje, w jaki sposób uwrażliwia innych na problem narkomanii • argumentuje wartość bezpośrednich relacji osobowych • uzasadnia, dlaczego mamy się troszczyć o własne życie • określa, w jaki sposób szanuje swoje życie i troszczy się o swój rozwój	• nawiązuje przyjacielskie relacje z innymi ludźmi: wolontariuszami i potrzebującymi pomocy i referuje swe działania wobec klasy
III. Bóg Ojciec	• definiuje pojęcie wiary • wymienia główne prawdy wiary • definiuje pojęcie „Biblia” • wymienia inne nazwy Biblii • omawia budowę Pisma Świętego (księgi, rozdziały, wersety, wyjaśnienia pod tekstem)	• omawia prawdę, że u podstaw wiary jest przyjęcie Bożej miłości i odpowiedź na nią • omawia własne sposoby umacniania swej wiary • wymienia autorów Biblii i etapy jej powstawania • określa, co to jest kanon Pisma	• uzasadnia potrzebę coraz lepszego poznawania treści wiary • rozróżnia wiarę naturalną i religijną (nadprzyrodzoną) • wyjaśnia, na czym polega natchnienie Biblii • wyjaśnia, że czytając Biblię, spotyka się z Bogiem	• wyjaśnia, że wiara jest wejściem w osobistą relację z Bogiem • charakteryzuje związek między Pismem Świętym a Tradycją • podejmuje samodzielną lekturę Pisma Świętego i dzieli się	• referuje, jakie wskazówki dla własnego życia odkrywa w Piśmie Świętym

	• potrafi odszukać wskazany fragment biblijny • podaje, w jakich językach napisano Biblię • podaje definicję modlitwy • wymienia rodzaje modlitw • wymienia najważniejsze fakty z historii zbawienia • określa miejsce Abrahama w historii zbawienia • podaje, że wiara jest darem Boga i wymienia jej cechy • podaje, że Izaak był synem Abrahama • omawia tekst biblijny o ofierze Abrahama (Rdz 22,1-19) • omawia okoliczności zmiany imienia Jakuba na Izrael • omawia sytuację Izraelitów w Egipcie i rolę Mojżesza w ich wyjściu z niewoli • wymienia dokonania Jozuego • wskazuje proroka Daniela jako wzór wytrwałości w wierze • wskazuje proroka Eliasza jako obrońcę wiary narodu wybranego w prawdziwego Boga (1 Krl 18,20-40) • wskazuje, co pogłębia wiarę w Boga, a co ją niszczy • wymienia zadania Jeremiasza dane mu przez Boga • wymienia cechy dojrzałej wiary	Świętego • określa, czym jest Tradycja Kościoła • wymienia niektóre gatunki literackie, jakimi posługuje się Biblia • wymienia najbardziej znane tłumaczenia Biblii • podaje przykłady modlących się postaci biblijnych • potrafi wykorzystać Pismo Święte w modlitwie osobistej • określa kolejność najważniejszych wydarzeń z historii zbawienia, zaznaczając je na osi czasu • omawia, że Bóg jest wierny swoim obietnicom i chce stale przebywać w naszym życiu • wymienia owoce heroicznej wiary Abrahama • podaje przykłady działań Boga, które pomagają człowiekowi przemienić się na lepsze • określa sytuacje współczesnych zniewoleń człowieka • podaje cechy dobrego przewodnika (mentora) • podaje przykłady współczesnych postaci godnych naśladowania • wymienia owoce i trudności trwania w wierze na przykładzie proroka Daniela i św. Piotra • podaje przykłady błędnych wyobrażeń o Bogu • określa praktyki przeciwne wierze w Boga (zabobon, bałwochwalstwo, wróżbiarstwo, magia) • wskazuje, co jest źródłem bałwochwalstwa i czarów • charakteryzuje konsekwencję Jere-	• przyporządkowuje gatunki literackie do wybranych fragmentów Pisma Świętego • potrafi rozpoznać przekład Biblii zatwierdzony przez Kościół katolicki • wskazuje w Piśmie Świętym miejsca, gdzie występują poszczególne typy modlitw • charakteryzuje relacje Bóg-człowiek (na przykładzie postaci ze Starego Testamentu oraz współczesnych ludzi) • charakteryzuje postać Abrahama i wyjaśnia, dlaczego nazywamy go „ojcem wierzących” • omawia, w jaki sposób pogłębia swoją wiarę • wyjaśnia sens próby wiary Abrahama • charakteryzuje postawę Abrahama wobec Boga w sytuacji próby • wskazuje problemy, które powierza Bogu w ufnej modlitwie • wyjaśnia biblijne znaczenie zmiany imienia • uzasadnia konieczność samodyscypliny i pracy nad sobą • charakteryzuje postawę Mojżesza względem Boga i ludu izraelskiego • uzasadnia potrzebę nadziei i zaufania Bogu w przezwyciężaniu duchowych zniewoleń (złe przyzwyczajenia, nałogi) • charakteryzuje misję Jozuego • uzasadnia potrzebę posiadania doradcy w podejmowaniu dobrych decyzji • opowiada, co pomogło prorokowi Danielowi trwać nieugięcie przy Bogu,	swym doświadczeniem wobec klasy • uzasadnia konieczność określenia gatunków literackich dla właściwej interpretacji tekstów biblijnych • wyjaśnia, dlaczego tłumaczy się Biblię na języki narodowe • prezentuje, jak modli się tekstami z Pisma Świętego • samodzielnie układa modlitwy i z zaangażowaniem modli się nimi • wyjaśnia, że wiara polega na wyjściu poza granicę tego, co jest dla człowieka logiczne i zrozumiałe • uzasadnia typiczne podobieństwo Izaaka do Jezusa • uzasadnia potrzebę Bożej pomocy i błogosławieństwa w chwilach zmagania ze sobą • potrafi odnieść doświadczenie wiary Mojżesza do swoich życiowych planów i oczekiwań • wskazuje, w jaki sposób naśladuje postawę Mojżesza we własnym życiu • wskazuje, w jakich sytuacjach stara się być dobrym przykładem dla innych • uzasadnia potrzebę ciągłego wyjaśniania rodzących się wątpliwości religijnych • referuje, w jaki sposób szuka kompetentnych osób i odpowiedzi na rodzące się w nim pytania • wyjaśnia, na czym polega	

		miasza w głoszeniu Bożego słowa mimo porażek ze strony narodu • podaje, w jaki sposób dba o rozwój swojej wiary	• charakteryzuje podobieństwa (różnice) w postawie wiary proroka Daniela, św. Piotra i własnej • charakteryzuje religijność narodu wybranego w czasach Eliasza • uzasadnia, że Bóg jest prawdziwym Bogiem, który działa i wyzwala człowieka • omawia wątpliwości Jeremiasza wobec powołania go przez Boga (Jer 1,6-7) • opowiada dialog Jeremiasza z Bogiem (Jr 20) • uzasadnia, że człowiek wypowiadając przed Bogiem swoje wątpliwości, nawiązuje z Nim głębszą relację • omawia, w jaki sposób stara się podtrzymywać i pogłębiać bliską relację z Chrystusem	niebezpieczeństwo praktykowania magii i spirytyzmu • właściwie ocenia rzeczywistość, nazywając zło złem, a dobro dobrem • wyjaśnia, że trudności w wierze są elementem procesu rozwoju wiary i mogą stać się pomocą w pogłębieniu relacji z Bogiem • wyjaśnia proces rozwoju wiary	
VII. Wydarzenia zbawcze (tematy 56-58)	• określa różnicę między pojęciami święty i błogosławiony, kanonizacja i beatyfikacja • podaje datę świąt Bożego Narodzenia i jej genezę • wskazuje teksty biblijne mówiące o Bożym Narodzeniu • opowiada o pokłonie Mędrców (Mt 2,1-12) • wymienia znaki i osoby, które prowadzą go do Jezusa	• wymienia współczesnych polskich świętych i błogosławionych • wyjaśnia, że świętość osiąga się przez naśladowanie Jezusa (Mk 8,34-35) • wymienia znaki i obrzędy wigilijne • wymienia osoby, dla których może być „gwiazdą" prowadzącą do Jezusa	• charakteryzuje życie wybranego świętego lub błogosławionego w kontekście jego pójścia za Jezusem • zna swojego patrona, patrona parafii i Polski • charakteryzuje chrześcijański wymiar świąt Bożego Narodzenia • wyjaśnia znaczenie znaków i obrzędów wigilijnych • opisuje rolę gwiazdy w dotarciu Mędrców do Betlejem • wyjaśnia znaczenie napisu K+M+B robionego kredą na drzwiach domów (*Christus mansionem benedicat*)	• podaje przykłady sytuacji, gdy stara się żyć duchem Ewangelii na co dzień • omawia, w jaki sposób realizuje powszechne powołanie do świętości w swoim życiu • krytycznie ocenia przejawy komercjalizacji świąt Bożego Narodzenia • określa, w jaki sposób wyraża radość i dziękczynienie Bogu za przyjście Zbawiciela • opowiada o nowej tradycji Orszaków Trzech Króli • uzasadnia, że współczesne Betlejem to każda Msza Święta	• w miarę możliwości angażuje się w przygotowanie Orszaku Trzech Króli i bierze w nim udział

SEMESTR II

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	**dostateczna**	**dobra**	**bardzo dobra**	**celująca**
IV. Kościół domowy	• definiuje pojęcie Kościoła domowego • wymienia praktyki religijne chrześcijanina • podaje przykłady modlitw z wczesnego dzieciństwa oraz teksty, którymi modli się obecnie • określa, że obowiązkiem rodziny jest zapewnienie troskliwej opieki, również duchowej, nad chorymi i starszymi jej członkami • wymienia okresy roku liturgicznego • wymienia święta nakazane przez Kościół i podaje ich daty • podaje, że świętowanie niedzieli jest religijnym obowiązkiem chrześcijanina • wymienia okoliczności rodzinnych spotkań • podaje daty najważniejszych rodzinnych uroczystości (rocznice, imieniny…) • podaje treść i godzinę wspólnego odmawiania Apelu Jasnogórskiego • wymienia modlitwy, których nauczył się w rodzinie • podaje przykłady świadczenia o Chrystusie w ramach rodziny	• wskazuje elementy Kościoła domowego możliwe do realizacji we własnej rodzinie • wymienia różnice w pojmowaniu Boga przez małe dziecko i gimnazjalistę • wskazuje różnice między wychowaniem religijnym a świeckim • określa wartość i sens cierpienia • wymienia posługi (pielęgnacyjne, medyczne i duchowe) świadczone wobec osób chorych i starszych • wymienia instytucje wspierające rodzinę w wypełnianiu jej obowiązku wobec osób chorych i starszych i wie, jak się z nimi skontaktować • wymienia święta, które nie posiadają stałej daty • uzasadnia przekonanie o potrzebie świętowania dni świątecznych • wymienia elementy chrześcijańskiego świętowania niedzieli • wymienia chrześcijańskie elementy świętowania (Msza Święta, wspólna modlitwa, obecność kapłana, rocznicowa pielgrzymka…) • mówi (śpiewa) z pamięci Apel Jasnogórski • podaje różne określenia modlitwy • wymienia możliwości rodzinnego świadczenia o Chrystusie wobec innych ludzi • daje świadectwo uczestnictwa w Mszach Świętych zamawianych przez rodzinę, przyjaciół, sąsiadów, klasę…	• charakteryzuje rodzinę chrześcijańską jako Kościół domowy • omawia przeszkody, utrudniające religijne wychowanie • charakteryzuje zmiany w modlitwie młodego człowieka • charakteryzuje sposób życia człowieka o religijnym wychowaniu • uzasadnia obowiązek opieki nad chorymi i starszymi członkami rodziny • układa modlitwę w intencji chorych • charakteryzuje poszczególne okresy liturgiczne w oparciu o KKK • interpretuje schemat roku liturgicznego • przyporządkowuje poszczególnym okresom roku liturgicznego właściwe im obrzędy liturgiczne i paraliturgiczne • uzasadnia przekonanie o potrzebie zachowania tradycji związanych z poszczególnymi okresami roku liturgicznego • na podstawie wybranych tekstów biblijnych wyjaśnia, że niedziela jest dla chrześcijanina dniem świętym • uzasadnia, że robienie zakupów w niedzielę jest naruszeniem Bożego przykazania • uzasadnia potrzebę wspólnego świętowania • układa plan świętowania rodzinnej uroczystości, uwzględniając jej chrześcijański charakter	• opisuje zadania poszczególnych członków rodziny w realizowaniu idei Kościoła domowego • charakteryzuje rozwój obrazu Boga od dzieciństwa do lat młodzieńczych • uzasadnia wartość i potrzebę chrześcijańskiego wychowania • potrafi wykonać podstawowe czynności pielęgnacyjne, udzielić pierwszej pomocy, wezwać pogotowie i kapłana • omawia, w jaki sposób troszczy się o sferę duchową osób chorych i starszych w swojej rodzinie • interpretuje wybrane teksty liturgiczne związane z poszczególnymi okresami i świętami • krytycznie ocenia przypadki naruszania prawa do niedzielnego odpoczynku • podaje, w jaki sposób dba o chrześcijański wymiar świętowania niedzieli • w ufnej modlitwie powierza Bogu swoich bliskich, szczególnie w dni, które są dla nich ważne • uzasadnia wartość modlitewnej jedności w godzinie Apelu	• referuje, w jaki sposób podejmuje starania, by realizować w swej rodzinie ideę Kościoła domowego opowiada, jak angażuje się w działalność grup religijnych na terenie swojej parafii oraz zachęca do tego rodziców i rodzeństwo • aktywnie włącza się w przygotowanie uroczystości i okazjonal-

	• podaje, z jakich okazji ludzie przychodzą do kościoła • wymienia ważne wydarzenia, które przeżywał w kościele		• omawia historię cudownego obrazu Matki Bożej Częstochowskiej • wyjaśnia znaczenie jasnogórskiego sanktuarium dla Polaków • potrafi odnaleźć na odbiorniku radiowym stacje transmitujące Apel Jasnogórski • podaje przykłady rodzin, których świętość budowała się na wspólnej modlitwie • na podstawie tekstów biblijnych i nauczania Kościoła uzasadnia konieczność apostolskiego zaangażowania chrześcijańskich rodzin • interpretuje teksty biblijne, mówiące o Kościele jako „domu duchowym” • charakteryzuje rolę Kościoła i znaczenie kościoła materialnego w życiu swojej rodziny	• podaje, w jaki sposób zachęca bliskich do wspólnego odmawiania Apelu • omawia propozycje zorganizowania wspólnej modlitwy w swojej rodzinie • uzasadnia potrzebę więzi z kościołem parafialnym oraz troski o jego stan materialny i wystrój	nych imprez na terenie kościoła (dekoracje, żłóbek, Grób Pański, ołtarze na Boże Ciało, festyny itp.)
V. Ojczyzna	• określa, czym jest i jak się wyraża patriotyzm • wymienia najważniejsze wydarzenia z historii Polski, z których możemy być dumni • podaje datę chrztu Mieszka I oraz imię jego żony • wymienia pierwsze biskupstwa na ziemiach polskich • prezentuje życie i działalność misyjną św. Wojciecha • podaje fakty z życia św. Stanisława i datę jego śmierci • relacjonuje wpływ męczeńskiej śmierci św. Stanisława na późniejsze zjednoczenie kraju	• podaje przykłady naszych narodowych bohaterów • przedstawia motywy osobiste i polityczne przyjęcia chrztu przez Mieszka I • podaje datę liturgicznej uroczystości św. Wojciecha • prezentuje postawę patriotyzmu i szacunku dla historii ojczystej • podaje datę liturgicznego wspomnienia św. Stanisława • omawia, w jaki sposób stara się naśladować męstwo i bezkompromisowość św. Stanisława w walce ze złem • wymienia zasługi św. Jadwigi dla chrześcijaństwa • podaje datę jej wspomnienia liturgicznego • podaje, w jaki sposób wyraża troskę o	• charakteryzuje wartości, dla których Polacy oddawali życie • uzasadnia religijną wartość miłości Ojczyzny • wyjaśnia znaczenie chrztu Polski dla dalszych jej dziejów • uzasadnia doniosłość zjazdu gnieźnieńskiego • charakteryzuje konflikt pomiędzy biskupem Stanisławem a królem Bolesławem Śmiałym • wyjaśnia rozbieżności w historycznych ocenach tego konfliktu • charakteryzuje rolę królowej Jadwigi w krzewieniu wiary chrześcijańskiej • ukazuje wartość tolerancji religijnej • wyjaśnia, dlaczego Polskę w XVI-XVIII w. nazywano „azylem heretyków”	• podaje, w jaki sposób wzmacnia poczucie polskości w codziennym życiu • uzasadnia znaczenie obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski i zjazdu w Gnieźnie dla budowania zjednoczonej Europy • uzasadnia, dlaczego św. Stanisław należy do głównych patronów Polski • podaje przykłady sytuacji, w których staje w obronie pokrzywdzonych • podaje, w jaki sposób wyraża odpowiedzialność za szerzenie wiary • charakteryzuje działania głównych postaci szerzących ideę tolerancji	• samodzielnie poszukuje źródeł dla lepszego zrozumienia wydarzeń sprzed tysiąca lat oraz ich znaczenia dla współczesności i referuje owoce swych poszukiwań • włącza się w przygo-

	• podaje fakty z życia św. Jadwigi Królowej • podaje przykłady nietolerancji religijnej w szesnastowiecznej Europie • wymienia różne wyznania w ówczesnej Polsce • wymienia przyczyny i skutki zawarcia unii w Brześciu w 1516 r. • omawia przyczyny i przebieg powstania machabejskiego, • podaje przykłady męczeństwa za wiarę i Ojczyznę • wymienia bohaterów, którzy uratowali Polskę i jej wiarę • podaje fakty i wydarzenia potwierdzające obecność Kościoła w życiu narodu • wymienia najważniejsze fakty z życia bł. Jana Pawła II i ks. Jerzego Popiełuszki, • wymienia chrześcijańskie tradycje dotyczące życia rodzinnego i społeczno-narodowego	rozwój swojej wiary • wymienia dokumenty dotyczące tolerancji religijnej w Polsce • wyraża szacunek względem ludzi innych wyznań • przejawia postawę tolerancji wobec wyznawców innej wiary • podaje główne fakty z życia św. Andrzeja Boboli • wymienia przyczyny prześladowania Kościoła unickiego • podaje fakty z działalności Kościoła w czasach niewoli narodowej • wymienia nazwiska księży zaangażowanych w walki narodowowyzwoleńcze oraz w działalność społeczno-kulturalną • wyraża szacunek wobec tych, którzy poświęcili życie, abyśmy mogli żyć w wolnym kraju • wyraża szacunek dla ludzi walczących w obronie swej wiary i ojczyzny • określa rolę, jaką Kościół odegrał w najnowszych dziejach Polski • wyraża szacunek dla ofiary z życia złożonej za Chrystusa i rodaków • określa formy kultu bł. Jana Pawła II i ks. Jerzego Popiełuszki • podaje, w jaki sposób korzysta z ich orędownictwa u Boga i stara się naśladować ich cnoty • podaje przykłady pielęgnowania chrześcijańskich tradycji przez Polaków w różnych okolicznościach dziejowych • omawia znaczenie zwyczajów, obrzędów	• opisuje przejawy tolerancji religijnej w Polsce na przestrzeni wieków • charakteryzuje podobieństwa i różnice między Kościołem rzymskokatolickim a greckokatolickim • określa stosunek duchowieństwa polskiego do walk narodowowyzwoleńczych • charakteryzuje działalność społeczno-kulturalną Kościoła w czasach niewoli narodowej • charakteryzuje postawę kard. Wyszyńskiego wobec Ojczyzny • opisuje przykłady obecności Kościoła w dziejach narodu polskiego • charakteryzuje zasługi bł. Jana Pawła II i ks. Jerzego Popiełuszki wobec Ojczyzny • charakteryzuje wartość kultu polskich świętych dla kształtowania osobistych i narodowych postaw Polaków • uzasadnia, że przywiązanie do chrześcijańskich tradycji pozwoliło Polakom przetrwać najtrudniejsze doświadczenia dziejowe	• określa, w jaki sposób angażuje się w poznawanie i pogłębianie swojej wiary • opisuje prześladowanie unitów na przestrzeni wieków (akcje rusyfikacyjne, dekrety carskie z 1839 r. i 1874 r., więzienie kapłanów, przymus do przechodzenia na prawosławie) • podaje, w jaki sposób troszczy się o jedność w swoim środowisku • układa modlitwę, w której dziękuje Bogu za dar wolności i przynależność do Kościoła • uzasadnia wartość męczeństwa za wiarę • wyjaśnia, dlaczego bohaterowie mogą uratować naród i jego wiarę • uzasadnia, że chrześcijanin w każdym czasie jest wezwany do dawania świadectwa • uzasadnia potrzebę duchowej więzi ze świętymi • podaje, w jaki sposób dba o zachowanie w swojej rodzinie i klasie chrześcijańskich tradycji	towanie religijnej oprawy ważnych wydarzeń rodzinnych, szkolnych, patriotycznych • podaje, w jaki sposób angażuje się w szerzenie kultu polskich świętych

VI. Moja codzienność	• definiuje pojęcie uczciwości • podaje, że uczciwość jest warunkiem spokojnego sumienia • definiuje pojęcia: obmowa, oszczerstwo, krzywoprzysięstwo, wiarołomstwo • określa, czym są uczucia • wymienia najważniejsze uczucia • podaje przykłady sytuacji, w których należy wypowiedzieć słowa krytyki • podaje przykłady autorytetów związanych z pełnieniem jakiejś funkcji czy roli społecznej • wymienia przyczyny konfliktów i sposoby zapobiegania im na podstawie Jk 3,13-18 • wymienia najczęstsze przyczyny konfliktów występujących w środowisku szkolnym i rodzinnym • określa istotę prawdziwej wolności • definiuje pojęcia: tolerancja, akceptacja, miłość chrześcijańska • podaje treść Bożych przykazań odnoszących się do sfery seksualnej człowieka • wymienia możliwości zagospodarowania wolnego czasu	• wymienia, co można stracić przez nieuczciwość • kieruje się uczciwością w relacjach z innymi • podaje przykłady sytuacji, w których trzeba bronić prawdy i o nią walczyć, oraz ludzi, którzy zapłacili za taką postawę cenę wolności, a nawet życia • określa, w jaki sposób stara się poznać świat własnych uczuć oraz jak pracuje nad ich rozwojem • określa, czym różni się krytyka od krytykanctwa • wymienia uznawane przez siebie autorytety • wskazuje, dla kogo (i w jakich dziedzinach) sam może być autorytetem • podaje przykłady pozytywnego rozwiązywania konfliktów • podaje przykłady nadużywania wolności • podaje przykłady zwyciężania zła dobrem w codziennym życiu • wymienia najczęstsze problemy młodych ludzi związane z przeżywaniem własnej seksualności • wymienia cechy prawidłowego i nieprawidłowego wypoczynku	• wyjaśnia, że człowiek uczciwy cieszy się dobrą opinią i budzi zaufanie u innych • wskazuje okoliczności, gdzie ceniona jest uczciwość • uzasadnia, dlaczego warto być uczciwym • charakteryzuje relacje międzyludzkie (w rodzinie, szkole, grupie koleżeńskiej) oparte na prawdzie • uzasadnia religijną i społeczną wartość mówienia prawdy i dotrzymywania danego słowa • charakteryzuje zmienność nastroju i uczuć jako prawidłowość związaną z wiekiem dojrzewania • uzasadnia potrzebę uświadamiania sobie i rozpoznawania przeżywanych aktualnie uczuć • uzasadnia potrzebę krytycznych wypowiedzi • charakteryzuje sposób wyrażania krytycznych uwag • uzasadnia konieczność uznawania określonych autorytetów • charakteryzuje powody krytyki i odrzucania autorytetów • wyjaśnia, na czym polega umiejętność słuchania innych • uzasadnia, że do właściwego korzystania z wolności potrzebna jest odpowiedzialność • wyjaśnia, czym samowola różni się od wolności • omawia granice tolerancji w świetle Chrystusowej nauki o zgorszeniu i wezwań do miłości również nieprzyjaciół • podaje przykłady sytuacji, gdy sprzeciwia się nietolerancji oraz tolerancji źle rozumianej	• uzasadnia, dlaczego człowiek uczciwy zasługuje na szacunek • analizuje wpływ nieuczciwości na życie religijne człowieka • analizuje wpływ krzywoprzysięstwa i wiarołomstwa na życie religijne człowieka • uzasadnia przekonanie, że Bóg jest po stronie tych, którzy mówią prawdę i nią żyją • wyjaśnia, w jaki sposób przeżywane emocje mogą wpływać na nasze relacje i podejmowane przez nas decyzje • wskazuje sposoby radzenia sobie z problemem zmienności uczuć, by nie utrudniały one relacji z innymi ludźmi • zwracając innym uwagę, czyni to taktownie, z zachowaniem szacunku dla rozmówcy • z uwagą wysłuchuje i przyjmuje od innych słowa krytyki • formułuje kryteria uznania kogoś za autorytet • podaje, w jaki sposób stara się być autorytetem dla innych • podaje przykłady sytuacji, gdy odpowiedzialnie korzysta z wolności • dokonuje krytycznej oceny źle rozumianej tolerancji (akceptowanie zła, hołdowanie ludzkiej słabości czy skłonnościom do złego)	• opisuje sytuacje, w których stara się pokojowo rozwiązywać konflikty rodzinne i koleżeńskie • opowiada, w jaki sposób inspiruje rodzinę i kolegów do efektywnego zagospodarowania wolnych chwil

			• uzasadnia potrzebę panowania umysłu i woli nad budzącymi się uczuciami i zmysłami, • wyjaśnia, że nie wszystko, co przyjemne, jest dobre • wyjaśnia znaczenie czasu wolnego i dobrej jego organizacji dla ludzkiego rozwoju	• uzasadnia, że wymagania chrześcijańskiej etyki seksualnej mają na celu prawidłowy rozwój człowieka, szczególnie w sferze emocjonalnej i duchowej • określa, w jaki sposób podejmuje pracę nad sobą w dziedzinie opanowania pożądliwości i kontroli swoich pragnień • podaje, w jaki sposób dba o dobrą organizację czasu wolnego w ciągu dnia	
VII. Wydarzenia zbawcze (tematy 59-61)	• omawia, co to jest pokusa • podaje kryteria ważności sakramentu pokuty i pojednania oraz akty penitenta • określa, na czym polegał grzech pierworodny i wymienia jego skutki • definiuje pojęcie ewangelizacja	• wymienia okresy i dni pokuty w ciągu roku liturgicznego i omawia sposoby ich przeżywania • wymienia znaki i symbole liturgii paschalnej • wyjaśnia, że przez mękę, śmierć i zmartwychwstanie Pan Jezus pokonał grzech, szatana i śmierć • określa istotę nowej ewangelizacji jako pogłębienie i umocnienie osobowej relacji z Jezusem • podaje prawdę, że pierwszym „odbiorcą” nowej ewangelizacji jest rodzina	• interpretuje perykopę o kuszeniu Pana Jezusa (Łk 4,1-13) • wyjaśnia, na czym polega właściwie przeprowadzony rachunek sumienia według kryteriów jakościowych i ilościowych • wyjaśnia, na czym polega dobre przygotowanie do spowiedzi • określa, w jaki sposób wynagradza za swoje grzechy Bogu i bliźniemu • uzasadnia, że przez swoje zmartwychwstanie Chrystus pokonał grzech pierworodny, ale w naszym życiu pozostały jego skutki • charakteryzuje skutki grzechu pierworodnego w swoim życiu • wyjaśnia, że od czasów Pięćdziesiątnicy Duch Święty umacnia Kościół w dziele ewangelizacji • omawia sposoby ewangelizacji w rodzinie (wspólna modlitwa, rozważanie Bożego słowa, rozmowa na temat związku życia z wiarą, udział rodziny w praktykach religijnych)	• podaje, w jaki sposób przygotowuje się do spowiedzi rekolekcyjnej • wyjaśnia, na czym polega post ścisły oraz kiedy i kogo obowiązuje • wyjaśnia znaczenie znaków i symboli liturgii paschalnej • omawia chrześcijańskie świętowanie Wielkanocy • określa, w jaki sposób wyraża wiarę w zmartwychwstanie Chrystusa • wyjaśnia, dlaczego odpowiedzialni za ewangelizację są wszyscy członkowie rodziny, a szczególnie rodzice • podaje przykłady okoliczności, gdy rozmawia o sprawach wiary w swojej rodzinie	